

雲堯榮

Gihung nequ pezebaq key tayal na sinsi misu qani

族語支援教師 教學現場面臨的挑戰

教育現場における民族語支援教師の試練
The Challenges Aboriginal Language Support Teachers
Face at School

Siri. Silan 雲堯榮

(新北市八里區八里國小校長・新北市原住民教育輔導團召集人)

Tearin ^{squ} ^{temerin} ^{ta} ^{son} ^{ma} ⁱⁿⁱ ^{petenaq} ^{na} ^{gaga} ^{squ} ^{pusal} ^{kawas} ^{wayel} ^{lega,} ^{arin} ^{key} ^{qu} ^{megeelum} ^{ru} ^{smi} ^{inluqan} ^{squ} ^{son} ^{ma} ^{keyoyu'} ^{na} ^{ita} ^{tayal} ^{qu} ^{merehuw} ^{ta} ^{qani} ^{ru,} ^{arin} ^{magal} ^{squ} ^{giqas} ^{na} ^{gaga} ^{son} ^{ma} ^{peqewasan} ^{biru} ^{qani} ^{uzi} ^{lega,} ^{ziqai} ^{balay} ^{qu} ^{min} ^{ciyogan} ^{na} ^{meruhuw} ^{ta} ^{qani;} ^{yan} ^{squ} ^{qutux} ^{qutux} ^{hengawan} ^{pezebaq} ^{squ} ^{key} ^{na} ^{tayal} ^{ru,} ^{yunbiy} ^{sikeyng} ^{key} ^{tayal} ^{na} ^{qelaqi} ^{ta} ^{ru,} ^{ziqai} ^{balay} ^{qebaqa} ^{naya} ^{na} ^{key} ^{ru} ^{gaga} ^{ta} ^{ita} ^{tayal,} ^{nanu} ^{son} ^{ma} ^{newx} ^{ngwax} ^{peqebaq} ^{squ} ^{gaga} ^{ta} ^{qaniy} ^{uzi} ^{ga,} ^{arin} ^{squ} ^{laqi} ^{zipo'} ^{ru,} ^{si} ^{teyho'} ^{squ} ^{benekis} ^{tena} ^{tayal,} ^{nanu} ⁱ ^{ziqai} ^{balay} ^{qu} ^{newx} ^{ney} ^{pecebaq} ^{squ} ^{gaga} ^{ta} ^{qani,} ^{son} ^{sqa} ^{lemebu} ^{qutux} ^{kawas} ^{qu} ^{mosa} ^{ta} ^{qebaqa} ^{na} ^{gikang} ^{ga,} ^{ana} ^{balay} ^{peyan} ^{zipo'} ^{ga,} ^{kaki} ^{qu} ^{son} ^{ma} ^{teyul} ^{qebehul} ^{spung} ^{qu} ^{gikang} ^{naya,} ^{nanu} ^{yasa} ^{son} ^{sqa} ^{mita} ^{lega,} ^{son} ^{ma} ^{pezibaq} ^{key} ^{tayal} ^{na} ^{sinsi} ^{qani} ^{ga,} ^{newx} ^{si} ^{tebax} ^{mebehoyaw} ^{leru,} ^{newx}

多元文化概念的風潮，帶動政府對弱勢教育與原住民教育的重視，新課綱上路後，在政府如火如荼地規畫與推動下，除了最基本的每週本土語言課程教學外，各地主管機關無不絞盡腦力，積極推動各類不同計畫的民族教育內涵；學習年齡更跨及學齡前孩童至老年人，相關計畫與學習課程計有：課後輔導班、語言認證密集班、語言巢、部落大學甚而新北市現正積極推出的「族語魔法學院課程」等等，初估1年相關課程時數不低於600小時。在這個機制之下，族語支援教師的地位與需求，一夕之間變得極為重要與搶手。

尤其越在都會區越有依賴、甚而獨靠族語支援教師的趨勢與現象。從98學年度原住民教育調查統計報告（行政

qeynax muru leusu qu qeyang na pecebaq key tayal sinsi qani.

Nanu son ma tey huwal qani heya lega, qenahaw su qeynax balay gihung hemekagi squ son ma bezebaq key tayal sinsi qani, kahul squ min keysang na merehuw i qeyru pegan spat kawas wayal ga, nanu qebehul squ sequliq i newx pezebaq key tayal mega, cyugal balay hi neya qu son ma newx mesinsi squ peqewasan biru ma, qewara heya lega, sinsi pezebaq key tayal qu newx mepanga pecebaq lema, nanu kahul squ min keysang na Taiho' qani uzi ga, qewara newx zebaq key tayal na peqewasan biru sinsi qani mega, qebehul squuliq i newx pezebaq key tayal mega, ini heynas sazin balay hi i newx pezebaq key ita tayal nequ son ma newx mesinsi qani heya ma, son sqa mita lega, si baqi sa mosa qeynax temewang kintekeng neya qu son ma pezebaq key tayal sinsi qani la.

Nanu kahul squ pecyoqan misu na pezebaq key tayal qani ga, ziqai balay qu mosa ta leyqung meteyow kebalay i babaw neya, yan squ: ini teyho' qu kinbaqan na sinsi pecebaq key tayal qani ru, son nanu tebalay i kekiqan seyto' ru, son nanu belaq mesqung meteyow kin na peqwasan biru qani ru, son nanu temewang qu aki lepegung na seyto' i biru qani ru, son nanu aki i tehoyai smi inluqan na qutux qutux qasal tayal ru, son nanu pecebaq i mosa smoya peqebaq qu qelaqi ta qani ru, aki son nanu temewang i qewara son ma pincyoqan na pezebaq key tayal sinsi qani, nanu qewara newx yow qani ga, iyet nanaq mosa tepehiyreyaq squ kinqebaqan na qelaqi ru, keyruma uzi qu sinsi ga, meymaw si koyai inluqang na pezebaq key tayal sinsi qani la, nanu peyan neya ga, aki son nanu kebalay qu qewara na yow qani ga, nanu mosa si tuneux na merehuw ta mosa tehoyai i smesyu' ru, mosa si keynax lokax qu inlqan na newx pecebaq na key tayal sinsi qani!

Ini kinteyhoq qu pinqebaqan na pecebaq key sinsi qani

Misu qani qu peyang balay skekal na qesuliq qu pecebaq

Nanu kahul squ pecyoqan misu na pezebaq key tayal qani ga, ziqai balay qu mosa ta leyqung meteyow kebalay i babaw neya, yan squ: ini teyho' qu kinbaqan na sinsi pecebaq key tayal qani ru, son nanu tebalay i kekiqan seyto' ru, son nanu belaq mesqung meteyow kin na peqwasan biru qani ru, son nanu temewang qu aki lepegung na seyto' i biru qani ru, son nanu aki i tehoyai smi inluqan na qutux qutux qasal tayal ru, son nanu pecebaq i mosa smoya peqebaq qu qelaqi ta qani ru, aki son nanu temewang i qewara son ma pincyoqan na pezebaq key tayal sinsi qani, nanu qewara newx yow qani ga, iyet nanaq mosa tepehiyreyaq squ kinqebaqan na qelaqi ru, keyruma uzi qu sinsi ga, meymaw si koyai inluqang na pezebaq key tayal sinsi qani la, nanu peyan neya ga, aki son nanu kebalay qu qewara na yow qani ga, nanu mosa si tuneux na merehuw ta mosa tehoyai i smesyu' ru, mosa si keynax lokax qu inlqan na newx pecebaq na key tayal sinsi qani.

院原民會2010年12月出版)得知, 98學年度全國國中小族語教學師資來源, 高達93%族語課程時數必須仰賴相關族語支援教師來擔當。所需師資人力, 每100人當中有97位是非正式原住民教師, 由支援教師或其他具族語專長族人來進行教學; 同樣的情形, 以新北市教育局99學年度國中小族語授課統計資料觀察, 國中小正式教師所承擔的節數不到全市總授課節數的0.2%, 換言之, 不超過2位正式原住民老師從事第一線實際教學工作, 由此可見族語支援教師的重要性。

不可否認地, 就目前族語教學環境與制度而言, 無論從師資培育、教學環境、學校支援、教學教材、家長認同、學生意願甚至教師福利等面向看來, 的確不只影響教學效果, 間接也影響族語支援教師投入教學的規畫與意願, 如何突破目前的瓶頸, 不只考驗政府的施政智慧, 也十足挑戰族語支援教師對民族的忠誠與使命感!

師資培育制度不完善

族語教學最令人質疑的是, 族語支援教師空有民族文化涵養, 卻無法有效轉換在教學實務上, 98學年度原住民族教育調查統計報告顯示, 50%的族語支援教師認為需要政府協助相關進修事宜。此一困擾, 雖令學校無限憂慮, 卻又礙於無可取代的無奈而束手無策。然而, 眾所周知, 教學應關注於有效教學、班

key tayal sinsi qani ga, nanu nequ newx pecebaq key tayal na sinsi qani mega, nanaq nequ key tayal ru gaga na tayal qu newx neha baqung ma, son ma aki son nanu pecebaq qu seyto' qani ru, tey ta metoyai i baq balay gaga ru sininluqan squ qewara son ma gaga tega, qani heya lega, uqat qebaqaq na misu sinsi qani ma, nanu kahul squ qeyru pegan spat kawas wayal min kengkyo na merehuw ta mega, meha qebehul qu sequliq newx pecebaq key tayal na sinsi mega, mimal hi qu aki newx smoya mnaga renaw na merehuw mha, tey ta merereru w cikay qu cinqebaq na sinsi qani ma, nanu yasa qu ana ciqai balay qu sinpai na peqewasan biru qako qani ga, son su nanu i, uqat qu pecebaq key tayal na sinsi lepi, son ma pecebaq biru qani heya ga, peyan neya balay ga, aki son nanu pecebaq tehoq squ baq balay qu seyto' ru, son nanu maras qu seyto' i semoya peqebaq ru, meha maki qu gihung neha uzi ga, petehoyai maras meyliq qu sinsi ru, tehoyai maras squ yaba yaya neha i, smi squ inluqan na qelaqi neha, nanu siga leyqung teatu qewara qu yow na wal ta skal qani ga, mosa tehoyai i negit meruru qu kinbaqaq na sinsi qani.

Newx ini leyqiy smesum qu son ma qebaqaq biru qani

Kahul squ qeyru spat kawas wayal min kengkyo na merehuw ta uzi ga, newx si baqi ma, qebehul na sinsi mega, sikemewa ini teyhoq patul hi qu newx ma belaq balay qu min niru na qebaqaq biru key tayal qani meru, mehiynas mepu hi uzi qu sinsi meha, iyet min kenita ana nanu qu biru qebaqaq qani ma, nanu son sqa mita lega, ini kinteyho' balay qu aki ta pecebaq na biru qani, nanu sinsi pecebaq key na tayal qani uzi lega, nanu nanaq qutux min nerewan merehuw na biru qu newx neha pecebaq leru, liqai neya heya lega, si tebuzi miru nanaq leru, si tebuzi i pehemut pecebaq nanaq la.

Nanu son sqa mita qu aki qebaqaq na tayal qu biru qani lega, ana nanu cebaqaq ru ana mehenanu qu qesuliq i qewax peqebaq ga, sikemewa tenaq qewara qu qebaqaq neya ru, keyruma uzi ga, si neha pemagiy uzi qu qebaqaq qani, nanu yan qani lega, ini baqi mita meha, meha nanu qu pebaqaq ru meha nanu qu kawas na qebaqaq tayal ga, aki nanu qu cebaqaq na sinsi qani, keyruma utux neha si pemagiy qu qebaqaq leru, ini baqi an mita qu minqebaqaq na sinsi qani la, nanu yasa qu, aki leyqung meqelung ru kebalai nequ merehuw ta qani, tey ta meha, meha nanu qu kawas na seyto' ga, mosa ta cebaqaq na nanu!

Ini qebelaq qu kekian na qebaqaq key tayal qani

Nanu yan teymai wal ta skal qu mongrai neya qu pezebaq key tayal sinsi qani, ini balay keyan squ peqwasan biru balay i

級經營、學生輔導與親師互動四大面向，也唯有將此四大概念的專業知能融會貫通，並落實在教學現場，方能期待族語教學的效益。

知識體系與教材鬆散

根據98學年度原住民族教育調查統計報告，全國國中小族語支援教師對族語教材表示「滿意」者不到4成（約37%），表示「沒看過」者也達13%。此資料正顯示，全國族語教學教材嚴重不足。從教學實際現場上更不難看出，目前族語支援教師絕大部分使用的教材除了「政大九階教材」之外，就屬教師「自編教材」或由個人自由取材。

然從教材實質內涵來看，要以目前政府出版的正式教材，去應付各類型正式族語課程內涵：本土語言教學（約38H）、課後輔導（約120H）、語言巢（約150H）、部落大學（800H）甚而自辦魔法學院（約40H）等，不僅缺乏民族知識系統的架構，也無法有效地適應各學習年齡階層的需求，造成族語教材過於自由開放，甚而內容疊床架屋的現象，當然也就無從期待其教學效果。因此，在政府大力推動族語振興政策，與原住民族教育蓬勃發展之際，除了支援教師本身應力求進修精進之外，政府如何建構有系統而完整的知識體系，且能符合不同年齡階層學習或適應不同屬性類型課程內涵，成為刻不容緩的課題！

支援環境相當缺乏

族語教學另一複雜的問題，即如同前述，整個教學環境並不如主流教育環境那樣的完善，譬如：社區家長認同感低、

kinbelaq neya qu son ma kekian qani, nanu yan squ ini si inluqan qu yaba yaya neha ru, ini swaya peqebaq qu qelaqi teru, ini teyho' uzi qu cinrenaw na peqwasan biru qani ru, sinqeylang an na re yax uzi qu mosa pecebaq biru i qutux qutux gako ru, pemagung pecebaq qu ini petenaq kawas na seyto' uzi ru, uqat gikang i sinheylaw pecebaq qu qelaqi ru, uqat qutux kekian na cebaqan qani ru, ini temetayho' qu qebaqan na biru uzi, nanu qewara yow qani ga, meha ma ini tehazi kebalay meteyow lega, mosa si baqi meha, iyet si pinbelaq qu cinbaqan na sinsi qani la.

Aki hemeswa tewangan cikai qu galang na pecebaq key tayal sinsi qani

Kahul squ qeyru pegan qeyru kawas wayal min kengkyu na Taiho' mega, kahul squ min kenal na pecebaq key tayal sinsi qani mega, ciqai balay sinsi mebeheyru pecebaq squ mopu mesyaw na gako ru, sbeyax squ ceyugal payet na qalang uzi, sa meluw yang qani meuiy qu sinsi ru, nanu qu aki neha newx peqehelung lepi? nanu heya lasa lega, tey ta muru temewang cikai qu galang ma ru, tey ta tehoyai remaw cikai son ma heriyqan na qasal ma qu inluqan neha. Meha spengun te ma, mosa sazin mang pila qu hereyqun qutux beyacin qu qutux qasal ga, son sqa melepu lega, nanu si teyho' pecebaq pitu' pegan spung qu sinsi ta qani ga, mosa teyho' hazi qu hereyqun na qutux qasal, ana lega, meha maki qu binax requ na sinsi i nglung squ liqai yow na pecebaq biru qa lepi!

Qutux lozi heya ga, son ma pecebaq key tayal na sinsi qega, ana tenaq newx pecebaq key na tayal mega, ini petenaq qu galang neya ma, nanu utux menanaq qu inluqan na newx pecebaq key tayal sinsi qani ru, ini neha baqi megelum qu tunux na merehuw ta qani uzi, nanu yasa ga, aki leyqung metenaq qu qutux qutux gegalan na pecebaq key tayal qani, tey ta negit negit pinbelaq qu qenehang na pecebaq key tayal sinsi qani.

就目前師資培育、教學環境、學校支援、教學教材、家長認同、學生意願甚至教師福利等面向等族語教學環境與制度看來，的確影響族語支援教師的教學效果，間接也影響其投入教學的規畫與意願。

學生學習意願不高、學校支援無法滿足教學者教學需求、各校本位心態排課造成教師疲於奔波、支援教師跨區教學影響時效與安全、混齡混班教學問題、學生輔導時間極缺乏、教學空間不良、教材教具支援缺乏等等。這些原因不但影響教學效果，更是直接影響支援教師投入族語教學行列的重要因素。

薪資福利仍待改進

99年度「台北縣原住民族語教學推動現況調查研究」與支援教師深度訪談發現，族語支援教師來回奔波於10所以上學校及跨3—4個行政區是常有的事，背後原因無非是希望能增加收入以維持生計。若以22,000元是國內認定維持生計最基本工資的話，那支援教師必須要兼職70節課以上方能養家糊口，因此，發生上述情形也就不足為奇。若族語支援教師必須每天如此拼命奔波於學校之間，又怎能希冀他們投入與關注教學的其他面向？

另一怪現象則是，從目前族語教學相關課程來看，各類鐘點費莫衷一是（本土語言教學320、魔法學院450、語言巢600、部落大學800），不免給人有相同屬性的事務卻有不同待遇的錯覺與批評，也顯露出當政者讓人無法瞭解的思維，在現實環境中，政府理應找出合理的生計支撐點，並立即做到貼心的改善，許族語支援教師一個未來。◆